

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэкӀы

МАКЪ

№ 171 (23100)

2024-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ЮНЫГЪОМ и 14

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ГушӀуагъуи кӀыиныгъуи зэдагощы

Юныгъом иятӀонэрэ тхьаумафэ унэгъо джэныкъом и Мафэу республикэм щэгъэнэфагъ. Ащ ипэгъокӀэу онджэкъ машӀор илъэс 58-рэ хъугъэу зымыгъэклӀасэхэрэ КӀыкӀ Вячеславрэ Нуриетрэ адэжъ тыщылагъ.

гъэх, нэужым макъумэщ хъызмэтым падзэжыгъ. Зэшхъэгъусэхэм кӀэлищ зэдапӀугъ: Олег, Юр, РусӀан, ахэм къа-кӀэхъухъэгъэ кӀэлэцӀыкӀуи 6-мэ сабыи 5 къатекӀыжыгъ. Щы-лэныгъэм щэгъотыгъэ анахъ баиныгъэу ахэр алытэх.

Вячеслав илъэс 78-рэ ыныбжъ, Нуриет илъэсищкӀэ нахъыкӀ. Аныбжъ емылӀытэгъэу, ахэр нэлуасэ зэрэзэфэхъугъэхэр непэ фэдэу къашӀэжы.

— Адыгэ кӀэлэегъэджэ училищым тыщеджэзэ тызэрэшӀэнэу хъугъэ. Сэ я 4-рэ курсым си-хъагъэу, Нуриет ащ кычӀэхъагъ. Чъэпыогъу мазэу щытыгъ, къэлэ паркым сиынбджэгъу сигъу-сэу тыдэхъагъэу тичылэ пшъа-шъэм мыр игъусэу къэслӀэгъу-гъэх. «Фир» сӀуи сызэджем, тӀури кыизепӀэкӀыгъэх, ынэ-гукӀэ зысӀэпӀэгъум, «джар сэ-сый» зэсӀожыгъ, сыгу рихъыгъ. Ащ лыпытэу тызэдэгущыӀэу едгъэжыгъ. Сэ училищыр къэ-сыухи, Нэшъукъое еджапӀэм юфшӀэныр щезгъэжыгъ. Нуриет я 2-рэ курсым ихъагъэу, 1966-рэ илъэсым шэклогъу мазэм къэсцагъ, — кыӀуагъ Вяче-слав.

— Илъэс 18 нахъ сыныбжы-гъэп унагъо сызехъэм, — кы-пидзагъ Нуриет. — Седжэзэ сабыищри кӀэхъугъэх, кӀын дэ-дагъ. Ау сыкызызерищыплӀэгъэ гуащэм сызэриубытыпӀагъ, ты-зэгурьӀуагъ, амал зэрилӀкӀэ кыизделагъ. Ащ бэ дэгъоу унэ-гъошӀэнымкӀэ кыкӀэрысхы-гъэр: хъалыгъугъэжъэнри, чэ-мым ищыкӀи, къоуишынри, шэн гъэтылӀыгъэ адызепхъаныри, нэмыкӀхэри.

КыкӀхэм яунагъо къоджэ-дэхэм дэгъоу ашӀэ. Сыда пӀомэ тигушыӀэгъуитӀуи илъэс 30 фэ-дизрэ еджапӀэм кӀэлэегъаджэу лутыгъэх. А илъэхэм къаклоцӀ рагъэджагъэр макӀэп. Вячеслав

(ИкӀэух я 3-рэ нэклуб. ит).

Псауныгъэм икъэухъумэнкӀэ хэхъоныгъ

Адыгеим и Лышхъэу КъумӀыл Мурат Мые-къуапэ имикрорайонэу Черемушкэм дэт Изэ-пӀэм гъэцӀкӀэжыын ЮфшӀэнэу рашӀыла-гъэхэм тыгъуасэ защи-гъэгъозагъ. Мы мафэм джыри республикэм ипащэ хэлажъзэ, къу-тырэу Гавердовскэм амбулаторие кыщы-зэӀуахыгъ.

ЮфшӀабызэм хэлэжыагъэх АР-м ифедеральнэ инспектор шхъалэу Сергей Дрокиныр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Вла-димир Нарожнэр, министрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ игуадзэу Виктор Орловыр, АР-м псауныгъэр кӀэухъумэ-гъэнымкӀэ иминистрэу Мэрэ-тыкӀо Рустем, Къэралыгъо Советым — Хасэм икомитет итхьаматэу Наталья Широ-ковар, хэбзэ кӀулыкӀухэм япашэхэр, псауныгъэм икъэу-хъумэн фэгъэгъэзэ юфшӀлэхэр, студентхэр.

Псауныгъэм икӀэухъу-мэнкӀэ пэублэ кӀулыкӀуым игъэклӀэжыын тегъэпсыхъэгъэ республикэ программэм кы-дыхӀэлъытагъэу мыщ фэдэ юфшӀлэнхэр зэхашагъэх. Изэ-пӀэм игъэцӀкӀэжыын сомэ миллион 11,1-м еху пӀу-хъагъ. Ащ иджэхашӀохэр, пчӀэ, шхъаныгъупчӀэ блыпкӀхэр ыкӀи нэмыкӀхэр зэблахъугъэх. Оборудова-ниякӀэу, мебеликӀэу къащэ-фыгъэм пӀуэхъэгъэ сомэ миллион 1,5-м ехур респу-бликэ бюджетым кыхӀэкӀыгъ. Мыекъопэ къэлэ симэджэ-щым иврач шхъалэу Ем-тӀылъ Оксанэ кызызериуагъэу, цыфхэр нахъ макӀэрэ чэзы-ум хэтхэ, медицинэ фӀео-фашӀэхэр нахъышӀоу афагъэ-цӀаӀкӀэ хъугъэ. Джырэ шапхъэ-хэм адиштэу ИзэпӀэр зэты-рагъэпсыхъагъ.

АгъэклӀэжыгъэ ИзэпӀэм Мыекъуапэ имикрорайонэу Черемушкэм дэхэм ямеди-цинэ фӀео-фашӀэхэм ягъэцӀ-кӀэн диублӀэжыгъ. Зы сменэм нэбгырэ 250-рэ мыщ шауп-лӀэкӀун алъэкӀы. diagnosti-ческэ, рентген ыкӀи нэмыкӀ

(ИкӀэух я 2-рэ нэклуб. ит).

Зэшхъэгъусэхэм зэфыщыты-кӀэ дахэхэр зыщызерахъэрэ, лъэпсэ пытэ зилэ унагъо зэра-

гъэпсыгъэм ишӀэфхэр къадгъэ-лотагъ. ЛӀэшӀэгъуныкъом ехъугъэу

зэдэпсэурэ нэбгыритӀур Нэ-шъукъуае дэсых, кӀэлэегъэджэ сэнэхъатым ягъашӀэм рылӀэжыа-

Псауныгъэм икъэухъумэнкIэ хэхъоныгъ

(ИкIэух).

уплэкIунхэри шашых. Адыгеим и Лышхъэ пшэрыль афишыхъу медицинэ фэло-фашIэхэр нахышIоу афэгъэцэкIэгъэнхэмкIэ амалхэр зэрэхъанэу, Iэзаплэм кыпэлэу чыплэм изетегъэпсыхъан аухынэу.

Медицинэ фэло-фашIэхэм ягъэцэкIэнкIэ кутырэу Гавердовскэми амалыкIэхэр иIэхэ хуэгъэ. Джырэ шапхъэхэм адиштерэ амбулаториэу мыщ щэгъэпсыгъэм сомэ миллион 42-м еху пэлухагъ. Медицинэ оборудованиэмрэ мебелимрэ апае сомэ миллион 6 фэдиз кыхагъэкIыгагъ. Квадрат метрэ 420-рэ зэлъызыубытырэ Iэзаплэм зы сменэм нэбгыри 150-мэ ямедицинэ фэло-фашIэхэр щэгъэцэкIэнхэ альэкIышт. КIэлэ-цыкIу отделениеу ащ хэтым

врач-педиатрэм Iоф шишIэшт. Нахыжхъэм атегъэпсыхъэгъэ отделением Iут терапевтым, гинекологым, стоматологым зыфагъэзэн альэкIышт.

Адыгеим и Лышхъэ амбулаториер кыплыхагъ, медицинэ IофышIэхэмрэ кутырым дэхэмрэ адэгущылагъ. Ахэм ыналэ кызэратыригъэтырэм ыкIи япсэупIэ зэхъокIыныгъэшIухэр зэрэфэхъухэрэм афэшI Къумпыл Мурат «тхъауегъэпсэу» кыраIуагъ. Къумпыл Мурат Гавердовскэм дэхэм игъо афильэгъугъ гъэпсын IофшIэнхэм чанэу ахэлэжъэнхэу, япсэупIэ изетегъэпсыхъан епхыгъэ Iофыгъохэр зэгъусэхэу зэшIуахынхэу, социальнэ мэхъанэ зилэ проектхэм ахэлэжъэнхэу. Амбулаториер кыпэлэу чыплэм изетегъэпсыхъанкIэ цыфхэм игъоу альэгъухэрэр

кыдалытэнхэу АР-м и Лышхъэ пшэрыль афишыхъу.

АР-м и Лышхъэ медицина

IофышIэхэм адэгущыIэ зэхъум цыфхэр диспансеризацием кыхыгъэубытэгъэнхэм, специалист ныбжыкIэхэм ягъэхъазырын япхыгъэ Iофыгъохэм лъэшэу ыналэ атыригъэтыгъ.

«Мы аужырэ лъэхъаным УФ-м и Президентэу Владимир Путинер, УФ-м и Правительствэ, партиеу «Единэ Россиер» яIэпылэгъоу псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ кылыккыр джырэ шапхъэхэм адиштерэ зэтэгъэпсыхъэгъэнымкIэ республикэм Iофышхо цызэшIуахыгъ. Учреждениябэ дгъэцэкIэжыгъ, сымэджэщхэр, Iэзаплэхэр, фелдшер-мамыку Iэзаплэхэр, амбулаториэхэр дгъэпсыгъэх. Проектхэм ренэу тахэлэзыхъажы. Мы Iэзаплэр анахэ дэгъухэм ащыщ. Врачхэм Iоф ашIэнымкIэ, сымэджэхэм яIэзэгъэнымкIэ амал дэгъухэр мыщ цызэхэщагъэх, джырэ уахътэм диштерэ оборудование чIэт. ДжырэкIэ мэхъанэшхо зилэр кутырым дэхэм медицинэ Iэпылэгъу дэгъу арагъэгъотыныр, кызэрафэгумэкIы-

хэрэр ахэм зэхашIэныр ары. Джащ фэдэу вакцинациемрэ диспансеризациемрэ яхыплэгъэ пэшIорыгъэш, информационнэ IофшIэнхэмкIи ахэр IэпылэгъушIу хъунхэ альэкIышт», — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ ипэублэ кылыккыу гъэкIэжыгъэным тегъэпсыхъэгъэ шьолпыр программэм диштерэ 2021-рэ илэ-сым кыщегъэжыагъэу 2023-рэ илэ-сым нэс оборудованиякIэ, автомобильхэр къащэфыгъэх, псауныгъэм икъэухъумэн фэгъэзэгъэ псэолыи 6 агъэпсыгъ, джащ фэдиз псэуалыи агъэцэкIэжыгъ. 2024-рэ илэ-сым псэолыи 7-мэ Iоф адашIагъ. Азы уахътэм амбулатории 5-мэ ягъэпсын зэдыфежыагъэх. Кыхъащт илэ-сым ахэр атыштых. Джащ фэдэу 2025-рэ илэ-сым амбулатории 2 ашIынэу рахъухэ. ПсэупIэу Инэм щэгъэпсырэ Iэзаплэм ишын ыкIэм фэкIо.

АР-м и Лышхъэ ипресс-кылыккыу кытыгъэ къэбархэмкIэ ЛЫШЭ Саньет.

Сурэтхэр: А. Гусев.

Гушлуагъуи къиныгъуи зэдагощы

(Икълух).

ублэплэ классхэмкэ ригъажь, нэужым урысыбзэмрэ литературэмрэкэ, адыгэ хабзэмкэ ригъэджагъэх, егъэджен-плуныгъэ лофымкэ еджаплэм ипащэ игуадзэу лоф ышлагъ. Ар клэлэ-егъэджэ лофшэным иветеран, народнэ просвещением иотличник, щытху тхылъ зэфэшъхьафэу кылэжыгъэр бэ. Сыдигъокли общественнэ лофшэнху районми, чылэми ащызэхашхэрэм ар чанэу ахэлажэ, бэрэ яклэщаклоу мэху. Адыгэхэм ятарихъ, яшен-зэхэтыклэхэр дэгъоу зышлэрэ цыф. Ащ ишыхъат адыгэ хабзэхэр зыщызэхэуогъэ методическэ лэпылэгъу кызырэдигъэкыгъэр. Вячеслав кылэжыгъэ зыгъэпсэфыгом тлысыжыгъэ ымылоу, иккоджэ гупсэ изетегъэпсыхъан илахышлу хельхъэ, фэныкыуагъэу, лофыгъоу илэхэр район администрацием лъегъэлэсы. Джащ фэдэу тхылъэу «Къуаджэм итарихъ» игъэхъазырын ыужит, цыф цлэрылоу дэсыгъэхэм якъэбарэу кыхауыгъагъэхэр кьеугойжых, зэригъэулугъэри маклэп. Мы ильэсым ыклэм нэс хэуыным фигохъазырынэу мэгугъэ.

Нуриет ублэплэ классхэм яклэлэегъаджэу кыхыгъ. Ари клэлэегъэджэ лофшэным иветеран, «Донор гъэшуагъ» зыфилорэ щытхуцлэр ил. Апэрэ мафэхэм къащегъэжыагъэу иунагъо ылачлэ ыгъэпытэным емызэщэу дэлэжыагъ.

— Ильэс 58-м чыплэ кыи-нэуи, такыкь гушлуагъоуи тапэ кыиыгъэр бэ, — кыитфелуатэ Нуриет. — Ау сыдигъуи тызэдэлужыщыгъ. Шъхьэкълэфэ-

А. ЮШЫН

ныгъэ зэфытилэу тызэдэлэпсэу. Зым гупшысэу илэр зэхэтыныр, ар кызырэддэхуштым титлуи тызэгъусэу тыфэклоныр тишэныгъ. Амалэу тилэмкэ тызэ-делэжыщыгъ, тиунагъо ихахъо нахыбэ зэрэхуштым тыпылыгъ.

— Унагъо пшэным бэ мэханэу илэр. Нуриет кылуагъэхэм анэмыклэу апэу кыхызгъэщымэ сшюигъор — уадыг. Убзи, уихабзи, шэн-зэхэтыклэхэри уиклалэхэм ябгъэшлэнху щыт. Сыда плэмэ ащ унагъор зэрэпхы, егъэпытэ. Ны-тыхэм ящысэ дэгъухэмкэ кыитклэху-хьэхэрэр тплунхэ фэе. Сшлэрэр зэклэ кыызготхэу сибынхэм

язгъэшлагъ. Тэри тэнэ бэ кыпытхыгъэр, джары «Жыи уимылэу, клэ уилэштэп» зыкълуагъэр. Нэмыклэ лэныкыоклэ унэгъошлэным укьеклуалэмэ, зэшхьэгъусэхэм азыфагу илэ зэфыщытыклэм гъэбылыгъэ, члэукощэгъэ хэлпынэу щытэп. Мылъкоу унагъом кыхьэрэр зэхэлпынэу щыт. Шъузым иер иджыбэ илэу, лым иери шъхьафэу зыхьурэм, тэрэзэп. Зыгорэ пщэфынэу щытмэ, узэупчыжы, узэхэгъушлэжы. Хульфыгъэр унагъом ышъхъ сыдигъуи, арышъ, аужырэ гушылэр ащ иенэу щыт, бзылфыгъэр нахъ зэкълэонэу, ыгъэгъунэу кыитефэ. Ау ащ кыиыкырэп бзыл-

фыгъэм лытэныгъэ фэмышлыныр, ылорэм дэмыгъэштэныр. Зэгъурылоныгъэр, зэдэлужыныгъэр ыпэ идгъэшлызэ тыкырэклэ.

Кыи клэ зэшхьэгъусэхэм яунагъо зэригуазэрэр лофшэныр ыкли кьэбзэныгъэр ары. Еджаплэм кызылоклыхьхэм ячлыгу лахъу гектари 7-м ехьурэр къалахыжы, ильэс пчъагъэм алэжыгъ. Тутын, коц, тыгъэ-гъазэ шашлагъэх, дэжыбэ чыгълэпкхэр шагъэтысхьагъэх. Джы а лофшэныр яклэлэ гурытэу Юрэ лыгъэкълотагъ. Зэшхьэгъусэхэм аныбжэ зэрэхэкълотагъэм, бэщхэр зэралыгъхэм ямылтыгъэу, ячагуи, яуни кьэбзэ-лябзэх. Ары паклошъ,

яхатэ зы уц тебгъотэштэп, зэ-рафэлэклэу ар джыри алэжы. Хэтэрыклэхэр — зы бгъум, адрэ лахым — чыгъхэр атетых, хэушъхьафыкыгъэ чыплэм лэ-зэгъу уцхэр кышъагъэкых. А уцхэр Вячеслав кьеугойжых, егъэгъухъш, апч банкэхэм аретэкъожых.

— Ильэсхэу кыизэтынэклэ-гъэхэм сафызэплэжымэ, насыпышлоу зысэлъытэжы. Хэтэрэ бзылфыгъи ыгуклэ зы-фищэрэр иунагъо рэхъатныгъэ ильыныр, ильфыгъэхэм шъхьэ-клэфэныгъэ къафашлэу ыплунхэр ары. Тиклалэхэр кыитхэмысхэ-ми, тифэныкыуагъэ кьалэгу, тищыклагъэр зэклэ тагъэгъоты, зэрафэлэклэу аналэ кыиттет. Ащ нахыбэ сыда тэ тищыкла-гъэр? — ело Нуриет.

Яклалэхэу Олегрэ Юрэу яунагъохэр ягъусэхэу Красно-дар щэпсэху. Нахыжыым кьэрэгъулэу лоф ешлэ, Юрэ унэе бизнес ил. Анахыклэу Руслъан къагос, ООО-у «Дорстрой» зыфилорэм щэлажэ.

Унагъо лэпчэ хэбзэ шэпхъэ гъэнэфагъэхэр илэх. Ащ фэдэу Кыиыкхэри зэригуазэхэрэр **Вячеслав кылуагъ**:

— Анахъ мэфэклэ шъхьалэу слытэхэрэр — тыкызыхьугъэ мафэхэр, жьоныгуакулэм и 9-р ыкли Ильэсыклэр. Джа мэфэклэхэм зэклэ тиклалэхэм яуна-гъохэр акыгъухэу кьэзэрэу-гъоинхэр хабзэу тил.

Ллэшлэгъуныкыом ехьугъэу щылэныгъэ гъогум зэдытетхэм узэплэклэ, шлэуэгъуныгъэу азыфагу илэры джыри кьахэщы, зэрэпсэугъэхэм рыразэхэу насыпышлохэу залытэжы.

ЮШЫНЭ Сусан.

Клэу гупчэ 13 кыизэлэуахыгъ

Адыгеим ит гурыт еджэплэ 13-мэ естественнэ-научнэ ыкли технологическэ лэныкыохэмкэ гъэсэнэгъэ гупчэу «Точка роста» зыфилорэр къащызэлэуахыгъ.

ТОЧКА РОСТА
Центр образования цифрового и гуманитарного профилей

Ахэр Мыекыуапэ, Джэджэ, Красногвардейскэ, Кошхъэблэ, Мыекыопэ, Тэхьутэмыкыое, Теуцожь ыкли Шэуджэн районхэм ащэгъэпсыгъ.

«Точка роста» зыфилорэ гупчэм иклэлэегъаджэхэм лэмэ-псымаклэхэр кыизфагъэфедэхэзэ клэлэеджаклохэм ыкли хьаклэу кьеклолагъэхэм мастер-классхэр къафагъэлэгуагъэх. Предметхэу химием, физикэм, биологием, естественнэ-научнэ ыкли технологическэ лэныкыохэмкэ гъэсэнэгъэ тедзэ арагъэгъотынымкэ еджэгъу ильэсым кыиыкылоц агъэфедэщытх. Лэпкь проектэу «Гъэсэнэ-

гъэм» ифедеральнэ проектэу «Джырэ еджаплэр» зыфилорэм кыидыхэлпытагъэу гъэсэнэгъэ гупчэм фытегъэпсыхьэгъэ классхэм ящыклагъэр зэклэ ачлагуэуцагъэх.

— «Точка роста» зыфилорэ гъэсэнэгъэ гупчи 102-рэ Адыгеим илэ хьугъэ, ахэм ащыщэу цифрэ ыкли гуманитар лэныкыом афытегъэпсыхьэгъэ гупчэ 15, естественнэ-научнэ ыкли технологическэ лэныкыомкэ 87-рэ мэху. Лэпкь проектэу «Гъэсэнэгъэм» ишлуагъэклэ кьоджэ псэуплэхэм адэт гурыт еджаплэхэм ащеджэхэрэм лэныкыо зэфэшъхьафхэмкэ

гъэсэнэгъэ тедзэ арагъэгъотын амал ялэ хьугъэ. Джащ фэдэу ягукъэкхэр щылэныгъэм щыпхырашынхэм, проект лофшэнхэр агъэцэкълэнхэм фагъасэх. Еджаплэм щеджэнхэр джы нахъ ашлогъэшлэгъон зэрэхугъэм тицыхъэ тель, — ело АР-м гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Пэрэныкыо Сусаннэ.

Шъугу кьэдгъэкыжыын, 2020-рэ ильэсым кыиыгъэжыагъэу «Точка роста» зыфилорэ гупчэхэр Адыгеим кыиыгъэзэлэуахы. Мы ильэсым проектым игъэцэкълэн ыклэм фэклуагъ.

Шыкълэклэр кыизфагъэфедэ

Цыфхэм ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэклэрэ шыкълэклэу кыхахыгъэм шлуагъэу пылыр 2023-рэ ильэсым шэклогъум кыиыгъэжыагъэу Шэуджэн районым исхэм яфэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэнкэ Гупчэм щауплэклугъ.

Къалэу Мыекыуапи, нэмыклэ районхэми арыт мыщ фэдэ гупчэхэм ар ащэгъэфедэнэу игъо альэгъугъ.

Мы проектым лъапсэ фэхьугъэр кьэбар системэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэм ямониторинг» зыфилорэр ары. Мыщ диштэу медицинэ, психологическэ, правовой ыкли нэмыклэ фэлэ-фашлэхэр, зипсауныгъэклэ шыкълэгуэ зилэхэм яамалхэм кьахэзыгъэхьорэ фэлэ-фашлэхэр зэрагъэцэкълэрэм гъунэ лъафышт.

АР-м лофшэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ иминистрэу Мырзэ Джанбэч зэрилытэрэмкэ, шыкълэклэр бгъэфедэнкэ лэры-фэгъоу щыт. Социальнэ фэлэ-фа-

шлэхэм ягъэцэкълэнкэ еклопаклэу кыхахыгъэр цыфхэр нахъ гъэрэ-зэгъэнхэм фэлорышлэшт.

— Фэлэ-фашлэр зыфызэхашэрэм амал илэ хьугъэ социальнэ лофышлэм илофшаклэ уасэ фишлынэу, балл фигоуцу-нэу, шапхъэу щылэхэм адиштэу фэлэ-фашлэхэр агъэцэкълэнхэм лыпплэхэрэм зэрашчыр зэхишлэнэу, — кылуагъ Мырзэ Джанбэч.

Кьэбар системэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэм ямониторинг» зыфилорэр кыизэрэзыфагъэфедэщым ишлуагъэклэ цыфхэм яфэлэ-фашлэхэм ягъэцэкълэнкэ цифровизациер зыльэпсэ шэпхьаклэм теханхэ альэкышт.

ИОНЫГЪОМ и 15-р – МЭЗ ХЪЫЗМЭТЫМ

Мэз хъызмэтым илофышлэху, иветеранху лытэныгъэ зыфэтшыхэрр!

Шуисэнэхъат епхыгъэ мэфэклым — мэз хъызмэтым илофышлэхэм я Мафэ фэш тышфугушл!

Мэзхэр чынальэм «итхьабилэу» цытых. Ахэр акылыгъэ хэлъу зэрагъэфедэрэм бэклэ елтытыгъэшт экономикэм хэхьоныгъэу ышлыштыр, тыкэзыуцухьэрэ дунаим изыте-тыштыр, кытклэхуэхьэрэ лэужхэм цылаклэу ялэштыр.

Кыфэгъэзэгъэ чыплэм ипроцент 40 фэдызыр мэзхэм зэрэзэлаубытырэм епхыгъэу Адыгэ Республикэм ахэм мэхьанэшхо ареты. Кыдэгъэкыжынымыклэ зэрагъэфедэхэрэм нэмыклэу, республикэм иэкологие, ирекреационнэ амал къэклауаплэхуи мэзхэр цытых.

Мы мафэм рэзэныгъэ гуцылэхэр апэдгъохы тшлоигъу мэз хъызмэтым цылажэхуэ тиреспубликэ имэзхэм якъэу-хумэн, акылыгъэ хэлъу ахэр гъэфедэгъэнхэм ыкылачли ишлэныгъи афэзыгъэлорышлэхэрэм.

Мэз хъызмэтым илофышлэхэми, иветеранхэми гуетыныгъэ фырылэу зэрэлэжыагъэхэм, зыфэгъэзэгъэ иофым зэрэфэшъыпкъэхэм, лэпэлэсэныгъэшхо зэрахэлым афэшл тызэрафэразэр къэтэлэ.

Тапэкли лэпэлэсэныгъэу, шлэныгъэу шъуилэр кызфэгъу-гъэфедэзэ, шъуипшъэрылэхэр зэрэжыугъэцэклэштхэм, тимэзхэм якъэу-хумэн шъуишъыпкъэу шъузэрэфэлэжъэщтым тичыхъэ тель.

Ныбджэгъу лыплэхэр, псауныгъэ пытэ, цылаклэ-псэуклэ дэгъу шъуилэнэу, Адыгеими, Урысыеми апае шъуилофшлэн гъэхъагъаглэхэр цышъушынэу тышфугъэлэло!

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэу,
Урысые политическэ партиеу «Единэ Россием»
и Адыгэ шъолъыр къутамэ и Секретарэу
КЪУМПЫЛ Мурат
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЭР**

Лытэныгъэ зыфэтшыхуэ мэзым иветеранхэмр илофышлэхэмр, тыгу кыдделэу тышфугушлэ тимэфэклэу къэблагъэрэмклэ!

Ильэсыбэ хъугъэу мээлэжхэм я Мафэ бжыхъэ мэфэ дахэхэм, фабэхэм атефэу хэтэгъэунэфыкылы.

Зэрэтихьабзэу, мэфэклым ехъулэу Адыгэ Республикэм мээхэмклэ и Гъэлорышлэплэ итхьаматэу Былымыхъэ Рэщидэ, ветеранхэм ыкли мээлэж куп зэхэтхэм япашэхэм къабгъодэклэу «тхьашъуегъэпсэу» шъолонэу тыфый чэци мафи ямылэу мэзым фэлэжыагъэхэм, непи фэлэжэхэрэм.

Шъугухэр къабзэхуэ, шъуикъарыу шъушхьамысэу тимэзхэр къэшъу-ухъумагъэх, непи къэшъоухъумэх, арышъ, а иофэу шъушлэрэм Адыгэ Республикэмр нахъ бай ышлынэу, тилофшлэклэрэ типсэуклэрэклэ эклэми татемыкломэ, зи кыттемеклоу Тхьэм тегъэпсэху.

Мэзым илофышлэхэм гъэхъэгъэ дэгъухэр ялэхуэ ямэфэклэ къэклоплагъэх, гъэрэкло Къыблэ федеральнэ шъолъырымклэ анахъ чыплэ лыагэрти Гъэлорышлэплэ кыфагъэшъошагъ, ау апэклэ иофыгъоу илхэри зыцагъэгъупшэрэп.

Урысыем шыреклоклырэ иофтхьабзэу «Мэзыр къэтэжыугъэхуэм!» зыфилорэм Гъэлорышлэплэм тиветеранхэри, мээлэжхэм яобществи хэлажэх.

Шхъэклафэ зыфэтшыхуэ мэзым иветеранхэмр илофышлэхэмр! Непэ тышфугъэлэло шъуузынчъэнэу, насып шъуилэнэу, шъуиунагъохэм дэрмэныр арылэу, тидунай мамырэу, тичлы-фышхъэ хахъоу тыпсэунэу.

**Мэз иофшлэным
иветеранхэм я Совет
итхьаматэу
БЭЛОКЪО Аслъан.**

Адыгеим ибаишныгъ

Ары, мэзхэр баиныгъэ шхьалэу республикэм илэхэм ащыщых. Пстэумкли гектар мин 336,3-рэ мэхъух.

Ащ цыщэу мин 238,7-р, процент 71-р, республикэм имэз фонд хэхъэ, гектар мин 91,5-р, процент 27-р, анахъ къагъэгъунэрэ природнэ чыгухэм аубыты, гектар мини 6,1-р зыкъэухъумэжынымыклэ къулыкъум ичлыгухэм къащэклы.

АР-м имэзхэм я Гъэлорышлэплэ кызэрэщыталауагъэмклэ, тишъолъыр имэз фонд цыщэу чыи зэшхъэ-зашъом кышчыкырэр маклэ. Джэджэ районым имэзхэм фондым цыщэу зы процентрэ ныкьорэ аубыты, Теуцожь районым ичлыгухэм атетыр проценти 8 мэхъу. Анахьыбэу тимэзхэм зэлаубытырэр Адыгеим икыушхъэ чыплэхэр ары. Ахэр Мыекьопэ районым цылэх.

Тимэзхэм хвой лыпкъэхуэ «Кавказская пихта» зыфалорэр, «псэй» тэ тызэреджэрэр, пхъэ пытэ къэзытырэ чыг лыпкъэхуэ (твердолиственные) чыгаер, тфэир, грабыр, клаир, пхъэ шъабэклэ заджэхэрэ (мягколиственные) ныхаер, еклапцлэр, пчэир, бзыфыр ары нахьыбэу къащыкыхэрэр. Ахэм процент 94-р аубыты. Къужы, дэшхо, шхьомчы, ланчъэ зыфэпшоштхэр проценти 6 нылэп зэрэхъухэрэр.

Адыгеим имэз фонд къэзыгъэпсырэ чыг лыпкъэхэм, гурытымклэ лытагъэу, ильэс 91-рэ къагъашлэ. Ахэм «аныхьыклэхэм» ильэс 57-рэ, «аныхьыжхэр» псэйхэр ары, ильэс 207-рэ фэдиз аныбж.

Мэшлэз С.

БГЪОШЭ Заур:

«Мэзым сишчылэныгъэ чыплэ ин щеубыты»

Ионыгъо мазэм ияцэнэрэ тхьаумафэ ямэфэклэ хагъэунэфыкылы мэз хъызмэтым зишылэныгъэ езыпхыгъэхэм, чыгхэм, куандэхэм, къэгъагъэхэм, бзыухэм, хьэклэ-къуаклэхэм ядунай къэзыухъумэхэрэм, кызэтэзыгъанэхэрэм, ахэзыгъахьохэрэм. Ахэм ащыщ зигугъу къэтшымэ тшлоигъор.

АР-м имэзхэм я Гъэлорышлэплэ и Первомайскэ мэз хъызмэтшлэплэ ипашэу Бгъошэ Заур ильэс 30 хъугъэ мы лыэныкьом зышчылажэхэрэр. Кызышхыгъэ къуаджэу Улапэ игурыт еджаплэ кызе-

ухым, Ростов хэкум ит къалэу Новочеркасскэ иинженернэ-мелиоративнэ институт члэхъэгъагъ. Ащ мэз хъызмэтымклэ инженер сэнэхъатыр цызэригъэгъотыгъэу 1994-рэ ильэсым Адыгеим

кыгъэзэжыгъ. Мыекьопэ мэз хъызмэтшлэплэр ары илофшлэн зышчыригъэжыгъагъэр. Ащ тлэклурэ лутыгъэу Мэхьом мэзхъызмэтшлэплэу а лъэхъаным цылагъэм агъэклогъагъ, етлани зышчыригъэ-

жыгъэгъэ хъызмэтшлэплэм иотделхэм ащыщ, нэужым Курджыпс имэзхъызмэтшлэплэ япэцагъ. 2010-рэ ильэсым кыщегъэжыагъэу Первомайскэ мэзхъызмэтшлэплэм ипэщэ лэнатлэм лут.

— **Заур, мэз хъызмэтым уишчы-лэныгъэ еппхынэу сыдэушты хъугъа?**

— Шыпкъэр площтмэ, сыгуклэ кыхэхыгъэ иофшлэнэу цытэп. Гурыт еджаплэр кызытэхуым, зэныбджэгъоу зэдеджагъэхэмклэ тызэхэгущылэжыи, къалэу Новочеркасскэ иинженернэ-мелиоративнэ институт тычлэхъанэу кыхэтхыгъагъ.

ИЮФЫШИЭХЭМ я МАФ

БГЪОШЭ Заур:

«Мэзым сищылэныгы чыплэ ин щеубыты»

Юныгэ Аслан

А лъэхъаным Адыгеим икыгъэхэу, джы Гъэлоушлэпэм ипашэхэри ахэм ащыгъэх, клалэхэр а институтым члэсыгъэх, яеджэны ыклэм факлоштыгъ. Ахэм тызалоклэм, тызэрэклауагъэм нахь тыклагъэгушлужыгъ. Ащ тетэу мы сэнэхъатим сыфеджэнэу хуыгъэ.

— **Урыкэгъожъэу кыхэклыгъэба?**

— Зы такыкы ащ фэдэ сшъхъэ кыхъагъэп. Седжэфэклэ сызлэпицъагъ, лофшлэныр зесэгъахъэм, ар сасые шыпкъэу зэрэщытыр кызыгурылогъагъ. Мэхъош мээхъызмэтшлэпэм сагъэклонэу кызысалом, а такыкы дэдэм сыкъеззгыгъагъэп. Сыныбжыклагъ, тлэклиу сицыхъэ зытелъжыгъэп. Ау а лъэхъаным Мыекхъопэ мээ хъызмэтшлэпэм ипашэщтыгъэ Афэшлыжъ Къэралбий кысшлокыгъэп. Апэрэ уахътэхэм кын кысшыхъуагъ, ау сисэнэхъат шу зэрэс-

Мээхэр баиныгъэ шъхъалэу республикэм илэхэм ащыщых. Пстэумкни гектар мин 336,3-рэ мэхъух. Ащ щыщэу мин 238,7-р, процент 71-р, республикэм имээ фонд хэхъэ, гектар мин 91,5-р, процент 27-р, анахь къагъэгъунэрэ природнэ чыгухэм аубыты, гектар мини 6,1-р зыкъэухъумэжынымыкккэ къулыкъум ичыгухэм къащэккы

лъэгъуагъэу, ащ пшъэрылъэу кысфигъэуцухэрэр хэзыгъэ имылэу сшлэмэ зэрэсшлэигоу кыстеклауагъ, сызэхъэгъэ коллективри лэпылэгъушхо кысфэхъуагъ. Нахьыжъэу лутыгъэхэм зэпстэури кысагъэлъэгъуагъ, кысфалотагъ.

— **Джы непэ мэзыр сыда орккэ?**

— Джы мэзыр сищылэныгъэ чыплэ ин шызыубытэу, сызшыклэ мыхъуцхэм ащыщ. Мэзыр хэмытэу сышымылэшъуцтэу кысшэхъу. Зыгъэлсэфыгъо уахътэ кысатыгъэми, ащ сыхъымыхъу, силогшлэпэ сычлэмыхъу бэрэ сфэшылэрэп.

— **«Мэзпэсыр мэзым ибысым» ало...**

— Мээ лэхъэу узфэгъэзагъэр дэгъоу пшлэн, шызеклуи, шызечыи уащыгъо-зэн, мэзым узыхахъэккэ, уздэклоштыр теубытагъэ

хэльэу пшлэн фае. Джары мэзпэсыр бысым кээзышлэрэп.

— **Чыгыр «кызэрэсымэджагъэр» сыдэуцтэу кээпшлэцта?**

— Чыгыр уеплъымэ, ар кызэрэсымэджагъэр бгъэунэфын плэккыныу кыхэккы. Гушылэм пае, гъуанэ фэхъуагъэ хъалухэр кытеклагъэх... Ау нахьыбэу кызэрэтшлэрэр ышъхъалэ гъунэу зэрэригъэжыагъэр ары.

— **Ащ уелэзэн плэккыцта, хъауми шлокк имылэу ипхыккын фая?**

— Уелэзэн плэккышт, ау ащ пае уцхэр теуутхэнхэ фае. Тэ тимээхэр «защитнэккэ» алыгъэхэрэм ахэхъэх. Ащ кыккылырэр псыхъохэр, губгъохэр, къушъхъэхэр, нэмыккхэр кызэраухъумэхэрэр ары. Ахэм апэблагъэу щытых зэккэ тимээхэр, уц затепкккэ, псыхъоми, губгъом кы-

шыккыхэрэми, хъэккэ-къуаккэхэми уиягъэ ябгъэккышт. Арышъ, чыгъэу кээсымэджагъэр итхыккын фаеу мэхъу.

— **Ишгухыккырэ нэпчъ чылы-плэ чыгъ цыккы шъогъэтлыс-хъажъа?**

— Мээ лэхъэ нэпчъ чыгъ пчъагъэу тетын фаемккэ шапхъэхэр шылэх. Чыгыр ипхыккыгъэми, пчъагъэм кышымыклагъэмэ, бгъэтлысхъажыны ищыклагъэп. Тилэх чыплэхэр чыгъхэр зырахыккхэм, ачылплэ кыммыккэжыгъэхэу. Блэккыгъэ илъэсым ащ фэдэу гектари 2,5-рэ дгъэтлысхъажыгъагъ.

— **Гектар тхъапшэ Первомайскэ мээ хъызмэтшлэпэм фэгъэзагъэр?**

— Гектар мин 60 мэхъу.

— **Адэ хъэккэ-къуаккэхэр шъуи-лэхъа?**

— Мыгъэ мышъэр бэ хуыгъэ, шаклохэр, мэзым пэмычыжъэу щыт псэуплэм

— **Мыгъэ фэгъэ дэдагъ...**

— Арэу щытми, зыпарэккы тимээхэм машлом закышчытагъэп. Бжыхъэр кыхъэу, чыгъхэм пккэшлэхэр къятэкхъохынуу зыригъажъэккэ ары ащ ищынагъо нахь лъэш зыхуэрэр. Мээ хъызмэтым иилъэс лофшлэнхэр юныгъо мазэр ары зиухыхэрэр, ау джашыгъум мээхэм машлом закышчымыштэным фытегъэпсыхъэгъэ пэшлорыгъэш лофшлэныр тэгъэлъэшы.

— **Заур, ныбжыккэхэр мээ хъызмэтым шылэжъэнхэу къаклохъа?**

— Къаклох, сэ сыздэщылэ Первомайскэ мээ хъызмэтшлэпэм клэлаклэхэр мымаккэу лутых, ары паклошъ, студентхэр тилэх. Ахэр еджэх ыккы лофи дашлэ. Мыщ дэжымы игугъу кышчысшымэ сшлэигоуагъ «Школына лесничествэм». Илъэс 50 хуыгъэу ар поселкэу Первомайскэм дэт. Ащ зэпхыныгъэ дытилэу тыдэлажъэ. Клэлэеджаклохэр мэзым нэлуасэ фэтэшых, тилофшлэнхэм къахэлажъэх, чыгъхэр кыддагъэтлысхъэх, тэри ежъхэм таделэ. «Сад памяти» зыфалорэ чыгъхатэм аллее цыккы шыдгъэтлысхъэгъагъ шъхъаеми, чыгъхэр еклугъэхэп, клодыгъэх. Джы мы еджаплэм члэс клэлэцыккыкхэм ежъхэм къагъэккыгъэхэр агъэтлысхъажыныу агъэхъазырых. «Школына лесничествэр» кээзыухыгъабэ мыщ лутыгъэу пенсием кложыгъ, непи щэлажъэх.

— **О кынккэхуэхэрэр уигъогу тэхъажыныхэу уфэицта?**

— Сэ пшъэшчышлэрэ зы шъаорэ сил. Пшъашъэхэм сэнэхъатхэр кыхахыгъахэх, ау мэзым ахэр пэчыжъэх. Шъаор джыри гурыт еджаплэм члэс, кыхихыщтым игугъу кышылыгъэгоп. Лофэу сшлэрэр шлогъэшлэгъон, упчлэхэр къетых, ау ащ ищылэныгъэ рипхымы шлоигоу джыри

Адыгеим имээ фонд кээзыгъэпсырэ чыгъ алъэпккхэм, гурытымккэ лъытагъэу, илъэс 91-рэ къагъашлэ. Ахэм «анахыккэхэм» илъэс 57-рэ, «анахыжъхэр» псэйхэр ары, илъэс 207-рэ фэдиз аныбжъ.

адэхэри къагъэтхъаусыхэх, ахэр арехыплэх. Ащ нэмыккэу мэзыкхъохэр, мээ пчэнхэр мымаккэу тилэх.

— **Непэ сыда лофыгъо шъхъалэу шыгузэрхыккылэрэр?**

— Фитыныгъэ ямылэу, гъэбылгыгъэккэ мэзыр изыхыккхэрэр, машлохэр ары. Шыпккэ, хэбзэнчъэу чыгъхэр рахыккыхэу, ащ фэдэу кытэтыгъохэу бэрэ кыхэккырэп, ау зы чыгъ нахь рамыхыккыгъэми, зэрар мэхъу. Машлохэм алъэныккыккэ... Тэ тимээхэм псэй лъэпкхэр бэу ахэтхэп, арышъ, чыгъхэр стыхэрэп, ау уц е пккэшъэ гъугъэм кызаккэнэккэ, иягъэ лъэшэу къэккэ.

кылуагъэп. Мэзым зыфигъазэмэ сигопэшт, ау ежъ зыфаер кыхихымы нахышлоу сэлъытэ.

— **Шъуисэнэхъат епхыгъэ мэфэккэу кээблагъэрэм пае уилофшлэгъухэм зыгорэ къяпшлэцта?**

— Псауныгъэ пытэрэ шылэклэшлурэ ежъхэми, ягупсэхэми ялэнэу, мамырныгъэ ашъхъагъ итынэу, ялофшлэн гъэхъэгъэ инхэр шашызэ лъыккэнтэнхэу сафэ-лъало! Мэфэккымы пае сафэгъушло!

ХЪУТ Нэфсэт.

Красногвардейскэ районыр загъэпсыгъэр непэ ильэси 100 мэхъу

ХэхъоныгъэхэмкIэ имэфэкI пэгъокIыгъ

Адыгеим имуниципальнэ образованиеу апэу лэшлэгъу мэфэкIыр хэзыгъэунэфыкIырэр Красногвардейскэ районыр ары. Социальнэ-экономическэ хэхъоныгъэхэмкIэ ар и Мафэ пэгъокIыгъ.

рэм гъэстыныпхъэ шхуантIэм икIуапIэхэр щагъэпсыгъэх. Сомэ мин **960-рэ** фэдиз ащ пэлухагъ.

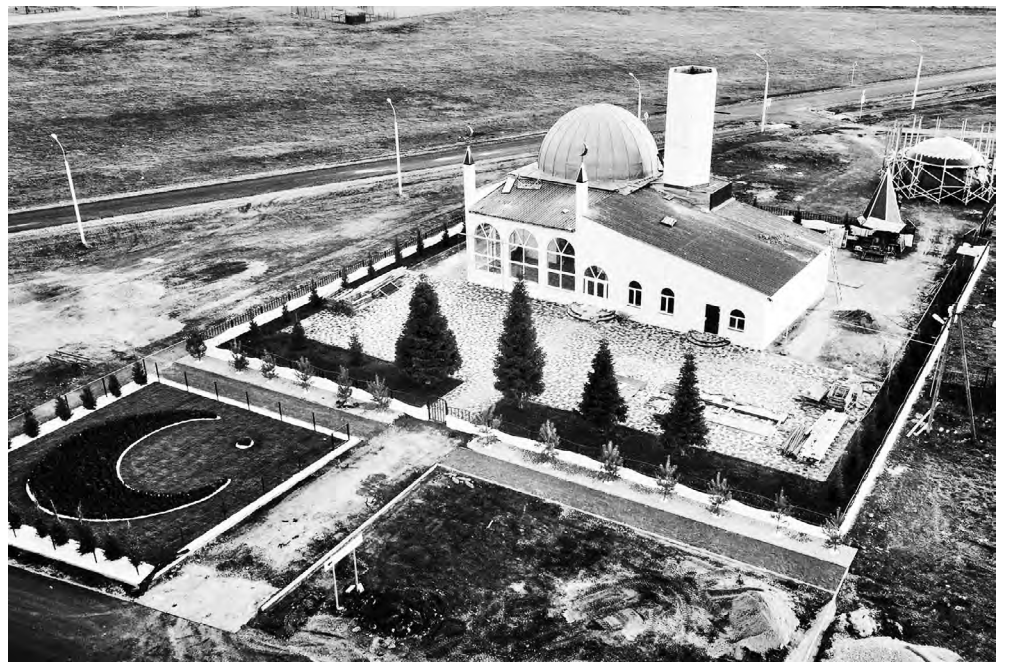
Къутырэу Богурсуково зыфилорэм псэупIэхэр зэзыпхырэ гъогу километри **2** шашыгъ, нэмыкI псэуалъэу гъэстыныпхъэ шхуантIэм итын фытегъэпсыхъагъэхэр щагъэуцугъэх. Ащ ишIуагъэкIэ

штэнми мы муниципальнэ образованием лъэшэу щыпылхъ. Гущылэм пае, къуаджэу Хъатикъуае иурамэу Полевоим псым икIуапIэхэр щызэблахъу-гъэх, нэмыкIэу ащ ищыкIагъэхэр щагъэпсыгъэх. ЗэкIэмкIи **сомэ миллион** фэдиз ащ тефагъ.

2022-рэ ильэсым Большесидоровскэ псэупIэ

щагъэуцугъ. Гъогухэр къы-зэтегъэнэгъэнхэм ыкIи ахэр щынэгъончъэнхэм фытегъэпсыхъагъэу зэшIуахыхэрэм ар ащыщ.

Мыгъэ «Къоджэ псэупIэхэм хэхъоныгъэхэ-шIыгъэныр» зыфилорэ программэм къыдыхэ-лытагъэу район гупчэм культурэм и Унэу дэтым-рэ кIэлэцIыкIухэм ыкIи

унэ **40-м** ехъумэ газыр аращэн амал щылэ хъугъэ.

Псэу цIыфхэр зашъо-хэрэр шапхъэхэм ади-

коим псырыкIуапIэу километрэ **15** кIэу шашыгъ. Сомэ миллион **19,4-рэ** пэлуагъэхъагъ. Къуаджэу Улапэ псыкычIэщIэпIэу шашыгъэм сомэ миллион **25,6-рэ** тефагъ.

Джащ фэдэу Красногвардейскэм иурамэу Первомайскэм гъогу Iа-хъэу километри **3** хъурэр, псэупIэу Преображенскэм иурам шхъалэу Коминтернэм игъогу агъэцэкIэ-жыгъэх.

Красногвардейскэм икIэу Улапэ эпичызэ поселкэу Заревэм клорэ автомобиль гъогум хы-лээзэщэ автомашинэхэр къэзыщэчырэ псэуалъэ

зихэхъогъухэм зыщэ-гъэсэрэ спорт еджапIэр зычIэтымрэ агъэкIэжыкI. ПстэумкIи ахэм сомэ миллион **125-рэ** апэлухащт.

Ахэм анэмыкIэу къуаджэу Улапэ дэт еджапIэр агъэцэкIэжыкI. Ар лъэхъаным диштэу зэрэзэтыра-гъэпсыхъащтым имызакъоу, модельнэ тхылъеджапIэ кIэу хагъэуцощт.

Гъэзетэу «Зэкъошныгъэм» («Дружбэм») къытыгъэ къэбархэмкIэ зыгъэхъазырыгъэр ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтхэр: гъэзетым иредакций.

Аужырэ ильэситфым псэолъэкIэ зэфэшхъа-фыбэ псэупIэхэм аща-гъэуцугъ, щылагъэхэр лъэхъаным диштэу зэтыра-гъэпсыхъажыгъэх. Анахъ шхъалэхэм ягугъу къэт-шын.

Лъэпкъ проектэу «Демографиэм» къыдыхэ-лытагъэу къуаджэу Хъатикъуае, псэупIэхэу Белэм, Садовэм кIэлэцIыкIу IыгыпIэхэр ашашы-гъэх. Ахэр нэгъыри **120-рэ** зырыз ачIэфэным тельытагъ.

Мы проект дэдэм ишIуа-гъэкIэ физкультурэм зы-щыпылхъэ ыкIи япсауны-гъэ зыщызэтырагъэуцо-жырэ комплексэу «Кавказыр» район гупчэм къыщызэлуахыгъ. Пстэум-кIи сомэ миллион **109-рэ** ащ тефагъ. Къуаджэу Улапэ ащ фэдэ псэуалъэу шашыгъэри мы лъэпкъ проектым къыдыхэлъы-тагъ.

Ахэм анэмыкIэу «Къоджэ псэупIэхэм хэхъоны-гъэ ягъэшIыгъэныр» зы-филорэ къэралыгъо про-граммэм ишIуагъэкIэ псэупIэу Еленовскэм иеджапIэ спортзал фашыгъ.

Районым иеджапIэхэм ащыщхэм гъэсэныгъэм и Гупчэу «Точка роста» зыфилорэр къащызэлуа-хыгъ.

Ильэси 5-м культурэм епхыгъэ псэуалъэу райо-ным итыр, зэкI пIоми хъу-нэу, агъэцэкIэжыгъ, псэупIэу Белэм кIэу шашыгъ.

Еленовскэм культурэм и Унэу дэтыр «Къоджэ псэупIэхэм хэхъоныгъэхэ-шIыгъэныр» зыфилорэ къэралыгъо программэм къыдыхэлъытагъэу зэтыра-гъэпсыхъажыгъ. Ащ сомэ миллион **70-м** ехъу пэлухагъ.

Къуаджэу Адэмые ащ фэдэ иунэ лъэпкъ проек-тэу «Культурэм» ишIуа-гъэкIэ лъэхъаным диштэу агъэкIэжыгъ. ПстэумкIи сомэ миллион **25-рэ** тефагъ. Район гупчэм куль-турэм и Унэу дэтым игъэкIэжыкIи ащ фэдиз пэлухагъэр.

Къуаджэу Хъатикъуае къыщызэлуахыгъэ модель-нэ тхылъеджапIэр лъэхъаным къыздыхыгъэ-псэуалъэхэмкIэ зэтегъэ-псыхъагъ, Лъэпкъ элек-троннэ тхылъеджапIэм зэпхыныгъэ дырил, нэмыкI амалхэри ащ къетых.

ИскусствэхэмкIэ кIэлэ-цIыкIу еджапIэри зэты-

рагъэпсыхъажыгъэхэм ащыщ. Ащ фабэм, элек-тричествэм якIуапIэхэр, машIо къэхъумэ макъэ зыгъэлущт системэр щызэблахъу-гъэх, иджэхашъо агъэкIэжыгъ, щажур зэ-тырагъэпсыхъагъ.

Адэмые щыпсэухэрэм-кIэ шлухъафтын хъугъэ къоджэ мэхъытыр зэра-гъэцэкIэжыгъэр, ащ къы-пэлул чIыпIэр зэрэзэтыра-гъэпсыхъагъэр.

Мы псэупIэ дэдэм иурамэу гурыт еджапIэмрэ кIэлэцIыкIу IыгыпIэмрэ зытххэм лъэсрыкIо гъогу километри **5,5-рэ** хъоу шашыгъ. Сомэ миллион **19** республикэм игъогу фонд къыхэхыгъэу ащ пэлуагъэхъагъ.

Гъэстыныпхъэ шхуантIэр зимылэхэм алэкIэгъэ-хъэгъэным епхыгъэ Iоф-шIэнхэри районым щызэшIуахыкI. Гущылэм пае, псэупIэу Еленовскэм иурамэу Есиным ыцIэ зыхы-

Арт-псэуальтэхэм ягъэшсын аухыгъ

Социальнэ-культурнэ гукъэкхэмклэ агентствэу «Талантида» зыфилорэр клэщакло зыфэхуыгъ арт-псэуальтэхэм якызылукхын Юныгъом и 10-м аухыгъ. Проектэу «Творческая перезагрузка школьных пространств «Окно в культуру» зыцлэм ар кыдыхэлъытагъ. Къуаджэхэу Блащэпсынэрэ Пэнэжыкыуаерэ, поселкэу Заревэм чыплити къащызэлъахыгъ.

Унагъом имэхъанэ фэгъэхьыгъ

Юныгъом и 6-м, апэрэ еджэгъу тхъамафэм ыклэм, Блащэпсынэ дэт гурыт еджаплэу N 5-м «Творческая перезагрузка школьных пространств «Окно в культуру» зыфилорэр ыкли апэрэу шагум шашыгъэ графтитыр мэфэкл шыклэм тетэу кызылэуахыгъэх.

Художественнэ юфшлэным сабыибэ зэрыс Шорэхэм яунагъо хэлэжыагъ. Къэпланрэ Замирэрэ ясабийхэр мы еджаплэм щеджэх, ащ имызакоу, унагъом ис нэбгырэ пэпчэ сэнэушыгъэ гъэнэфагъэ хэлъ. Пшэщэ нахьыжэу Айнарэ къэщэ, гурытэу Динарэ хэдыкыныр иклас, яклалэу Нарт ятэ игъусэу футбол ешлэ. Замирэ ипшэщэ нахьыкылу Миланэ игъусэу адыгэ къуаеим иихын ишээфхэр, джащ фэдэу культурэм ыкли шэн-хабзэхэм ядэхэагъэ къафалуагъ.

Блащэпсынэ къоджэ псэуплэм ипашэу Шэуджэн Къэплан, гурыт еджаплэм ипашэу Мэкълэ Марьят, «Талантидэм» ипашэу ыкли проектэу «Творческая перезагрузка школьных пространств «Окно в культуру» зыфилорэр зэхэзыгъэуцагъэу Карен Каракьян, «Движение Первых» Кошхэблэ районимклэ икътэамэ ипашэу Брантл Данэ, Шорэхэм яунагъо, гурыт еджаплэм икълэеджаклохэр юфтхьабзэм хэлэжыагъэх.

Унагъом имэхъанэ къытлэхуыгъэрэ лэужхэм ашлэнымклэ, ар нахь агъэлэплэнымклэ мы арт-псэуальтэм ишуагъэ кызырэклохьыр къоджэ псэуплэм ипашэу къыхигъэщыгъ.

Мы юфыгъор зэшлуахынымклэ зишуагъэ къэклогъэ къоджэ псэуплэм ипашэу, «Движение Первых» зыфилорэм хэтхэм, гурыт еджаплэм илофышлэхэм зэрафэразэр проектым иавтор кылуагъ.

— *Ненэ республикэм икультурэ, ишэн-хабзэ дахэхэр ыкли унагъом ибаиныгъэ кызылотыкыхэрэ чыплити кызылэутэхы. Ащ пэгъунэгъоу Хэгъэгъу зэошхом илэхуыжэу Къош Алыгъ исаугъэт зэрэщытым мэхъанэшхо ил, — кылуагъ Карен Каракьян.*

Шорэхэм яунагъоу юфтхьабзэм хэлэжыагъэм ясурэт

зэрыт графтитыр къэклогъэхэм зэклэми агу рыхыгъ. Унагъом исхэм лентэ плыжыыр зэпаупкли, культурнэ клэным ипсэопаклэ кызылэуахыгъ.

Зэхэхэм икълэхуыгъэрэ лэужхэм ипашэу проектым изэхэщакло рэзэныгъэ тхылъ фигъэшошагъ ыкли шэпхэшулхэм адиштерэ юфшлэныр зэригъэцклагъэм фэшл «тхъауегъэпсэу» рилуагъ. Джащ фэдэу «Движение Первых» иактивистхэм хьаклэхэм творческэ шульафтын афашыгъ, ордэу «Адыгэхэм джащ фэдэ хабз ялэр» зыфилорэр къафалуагъ.

Блэкыгъэмрэ непэрэ

Пэнэжыкыуае дэт гурыт еджаплэу N 1-м Хэгъэгъу зэошхом иухуымаклохэм афэгъэхьыгъэ арт-псэуальтэ Юныгъом и 9-м кышызэлъахыгъ. Хэгъэгъу зэошхом илэхуыжэхэмрэ хэушхьафыхыгъэ дзэ операцием хэлэжыагъэхэмрэ ащ зэрелых.

Гурыт еджаплэм ипашэу Хьабэху Заремэ, Карен Каракьян, «Движение Первых» ыкли «Юнармия» зыфилорэрэм ялыклохэр, клэлэегъаджэхэр, клэлэеджаклохэр юфтхьабзэм хэлэжыагъэх.

Еджаплэм ипашэу кызырелуагъэмклэ, Хэгъэгъу зэошхом хэлэжыагъэхэм ыкли хэушхьафыхыгъэ дзэ операцием шылэхэм афэгъэхьыгъэ къэбарэу чыплитиумэ ащызэхуыгъогагъэр джы арт-псэуальтэм зэрипхыгъэх, зы ышыгъэх. Мы еджаплэр кызылуыгъэу хэушхьафыхыгъэ дзэ операцием хэлэжыагъэхэм юфтхьабзэм къэклогъэхэр нэлуасэ афишыгъэх Хьабэху Заремэ.

Проектым икълэщакло кызырелуагъэмклэ, сьд фэдэрэ уахьти тыхэгъэу иухуымаклохэм шхьэклэфэныгъэу афашырэр мышклэ кыгыгъэлэгъонэу фэагъ. Художественнэ юфшлэным изэхэщакло лэпылэгъу къафэхуыгъэхэ гурыт еджаплэм, «Движение Первых» ыкли «Юнармией» яволонтерхэм зэрафэразэр къыхигъэщыгъ.

— *Кытлэхуыгъэрэ лэужхэм тилыхуыжэхэр ашлэнхэ фэе. 1945-рэ илъэсым фэдэу Теклоныгъэ кызырэхэушхьыгъэ, тидзэклогъэхэм ячыгу ыкли яцыхуыгъэ кызырэхуыгъэмэщхэм яцыхуыгъэ телын фэе, — кылуагъ Карен Каракьян.*

Юфтхьабзэм икълэхуым клэлэеджаклохэм ащыц усэу «Россия начиналась не с меча» зыфилорэм къеджагъ.

Кълэху едзыгъор

Юныгъом и 10-м поселкэу Заревэм дэт гурыт еджаплэу N 5-м аужырэ графтитыр къащызэлъахыгъ. Унагъомрэ гурыт еджаплэмрэ зэрэзэпхыгъэхэр художественнэ юфшлэным кыгыгъэлэгъуагъ.

Юфтхьабзэм хэлэжыагъэх Шэуджэн районим гъэсэныгъэмклэ игъэлорышлэлэ ипашэу Кыкы Алыгъ, еджаплэм ипашэу Ирина Вирская, Карен Каракьян, «Движение Первых» зыфилорэм Шэуджэн районимклэ икътэамэ ипашэу Нэпсэу Зар, еджаплэм икълэеджаклохэр.

Гъэлорышлэлэм ипашэу къэзэрэуыгъоигъэхэм шуфэс къарыхыгъ ыкли клэлэцыкылухэмрэ ныбжыкылухэмрэ шлэныгъэ куу зэрагъэгъотыным пае районим амалэу лэклэлэхэм илъэс къэс зэрахахьорэр кылуагъ. Тематическэ чыплэ зэфэхьыафэу ялагъэхэм мы графтитыр къазэрэхэуагъэм зэригъэгъушхэрэр Кыкы Алыгъ къыхигъэщыгъ.

Лэпылэгъу къафэхуыгъэ пстэуми зэрафэразэр проектым ипашэу нэужым кылуагъ.

— *Ненэ арт-псэуальтэхэм якызылукхын ыклэм фэклуагъ. Мы илъэсыр унагъом и Илъэсэу Урысыем зэрэцэгъэнэфагъэм ар кыдыхэлъытагъэу Адыгеим цыпхырацыгъ. Проектыр гъэцклагъэ зэрэхуыгъэм лэжэу тегъэгъушлэ, — кылуагъ Карен Каракьян.*

Икълэхуым зэрэзэгъусэхэр кызылуышхьатырэ ордэу юфтхьабзэм хэлэжыагъэхэм кызылэуагъ.

Зыгъэхьызыгъэрэ ДЕЛЭКЪО Анет.

Гандбол

Ешлэгъур шлуахыгъ

Гандболымклэ Урысыем и Суперлигэ щешлэрэ «АГУ-Адыифым» зэкълэыклоу ятлонэрэ ешлэгъур шлуахыгъ.

Адыгеим ибзылфыгъэ командэ зэнэкьокъум иятлонэрэ тур кыдыхэлъытэгъэ зэлуклэгъур Астрахань щырилагъ. Апэрэ таймым хьаклэхэм яешлакэ уигъэрэ-зэнэу щытыгъ, ау ятлонэрэм

«Астраханочкэр» хэпшыклэу нахь лъэшыгъ. Анахьэу бысымхэм кьахэщыгъэр Яна Сотниковар ары, ащ гьогогъу 11-рэ кьэлапчъэм лэгуаор дидзагъ. Пчъагъэр 35:19-у зэлуклэгъур аухыгъ.

Турым изэфэхьысыжьхьхэр:
«Астраханочка» —
«АГУ-Адыиф» — 35:19,
«Динамо-Синара» —
«Лада» — 27:27, «Черномо-

рочка» — «Звезда» — 36:35.
Кыкълэыклошт зэлуклэгъур «АГУ-Адыифым» Волгоград щырилэшт, Ионыгъом и 23-м чыплэ командэу «Динамо-Синара» дешлэшт.

Зэхэзыщагъэр ыкли кьыдзы-гъэкьырэр:
АР-м лъэпкэ Иофхэм-клэ, Лэклиб кьэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэ-гъухэм адырлэ зэпхы-ныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жьугъэм инамалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
кь. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кьаихьхэр А4-клэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэклэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатърхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкълунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкълэгъэкложыхьх.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
УФ-м хэутын Иофхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкли зэлы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темеыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлал, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкълэыклоу пчъагъэр
4523
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1563

Хэутыным узщыкълэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыкълэтхэгъэхэу уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Мэщлэжэ Саид

Редактор шъхьалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшгъэдэжыжь зыхьхэр секретарыр
Жаклэмыкьы А. З.

Футбол

Гъэшлэгъонэу макло

Футболымклэ Адыгеим ичемпионат кыдыхэлъытэгъэ ешлэгъухэр мы мафэхэм щылагъэх. Зэнэкьокъум кызэрэдилытэу, командэ пэпч футболести 8 хэхъэ.

Ятлонэрэ турым иешлэгъу шъхьалэ щызэлуклагъэх МФОК-у «Ошъутен» ыкли «Троя» зыфилорэ командэхэр. Апэрэхэмклэ мыр пэублэ ешлэгъугъ, ятлонэрэхэм зы зэлуклэгъу ялагъ ыкли теклоныгъэр кы-зыдахыклэ, Урысыем ичемпионат хэлэжъэнхэмклэ амылышухэр алэклэлъ хьуштыгъ. Ау Давид Жирновым кьэлапчъэм лэгуаор дидзагъ ыкли 1:0-у «Ошъутенэм» теклоныгъэр кыдыхыгъ.

Джащ фэдэу мы мафэм зэлуклагъэх «Спортмастерымрэ» «Zihi» зыфилорэмрэ. Пчъагъэр 2:2-у ешлэгъур аухыгъ.

Зэнэкьокъум команди 5 хэлажъэ. Яцэнэрэ турыр Ионыгъом и 17-м щылэшт.

Командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкли очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:

1. «Zihi» — 4.
2. МФОК-у «Ошъутен» — 3.
3. «Троя» — 3.
4. «Спортмастер» — 1.
5. «Братство» — 0.

Лъэс зеклоныр

Шъухэлэжъэнэу шъурагъэблагъэ

Человек идущий

Общественнэ организациеу «Лига здоровья нации» зыфилорэм лъэс зеклонымклэ Урысыем ичемпионат шъухэлэжъэнэу шъуреблагъэ.

Мы организациемрэ УФ-м спортымклэ и Министерствэрэ яшлуагъэклэ цыфхэм япсауныгъэ агъэпытэным фытегъэ-псыхьэгъэ программэр щылэныгъэм щыпхырашы.

Лъэпкэ проектэу «Демографием» ипрограммэу «Клорэ цыфыр» зыфилорэм шлогъэшхо кызырихьхэрэр нэрылэгъу. Проектым игъэцклэн кыдыхэлъытагъэу 2024-рэ ильэсым лъэс зеклонымклэ Урысые команднэ зэнэкьокъухэр рагъэ-клокыштых. Ахэм студентхэр, унагъохэр, пенсионерхэр, нэмыкълхэр ахэлэжъэнхэ алэкълэшт. Нэбгырэ пэпч мафэм кыкълурэ лъэбэкъу пчъагъэр кьалытэшт, нэужым анахь дэгъухэр кыыхахыштых.

Илъэситф хъугъэу зэхачэрэ лфотхьабзэм зыщызыушэ-тыхэрэм япчъагъэ хэпшыклэу хэхъуагъ, джырэ уахьтэм ар нэбгырэ мин 95-м клэхьагъ. Зэнэкьокъум хэлажъэ зышлогъэхэм нэбгырэ 20 – 50 зыхэт купхэр зэхачэх, мафэм кьакълурэ лъэбэкъу пчъагъэр мобилънэ приложениемклэ кьалытэ, ащ елъытыгъэу командэхэм ярейтинг зэхэгъэу-цо.

Мы илъэсым зэнэкьокъур едзыгъуитлоу агощыгъ. Ионыгъом и 26-м щегъэжъагъэу чъэпыогъум и 10-м нэс клошт лфотхьабзэм ащ хэлэжъэштхэр щатхыштых, командэхэр зэхачэшт, ахэр рагъэджэштых. Чъэпыогъум и 15-м щы-ублагъэу шэклогъум и 15-м нэс рагъэклокышт ятлонэрэ уцугъо шъхьалэм командэхэр щызэнэкьокъуштых.

Зэфэхьысыжьхэм ялытыгъэу теклоныгъэр кьыдзыыхыгъэхэм афэгъушлэштых, агъэшлэштых.